

Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ
FOCUS
IN BUSINESS
• ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ •

Του
**Μιχαήλ
Μαθουλακί**

Αναλυτής
ενεργειακής
στρατηγικής,
ακαδημαϊκός
διευθυντής του
Greek Energy
Forum και
επιστημονικός
συμμετέχων
του ΕΙΑΜΕΠ
για θέματα
ενεργειας.

ΕΠΙΤΑ από 19 μήνες πτώσης από τα υψηλά του Αυγούστου 2022, όπου τα συμβόλαια TTF φυσικού αερίου στο χρηματιστήριο ενέργειας της Ολλανδίας έφταναν τα 340 ευρώ/MWh, ίσως να έφτασε η ώρα να ξεουνηθίσουμε την ιδέα της συνεχούς αποκλιμάκωσης των τιμών της ενέργειας, ιδιαίτερα του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού. Πέφτοντας στα 23 ευρώ/MWh στα τέλη Φεβρουαρίου 2024, το φυσικό αέριο δείχνει ότι κάπου εδώ, και λίγο ψηλότερα, ίσως να έχει βρει την ισορροπία του, καθώς βρίσκεται σε ένα προ κρίσης επίπεδα του Απριλίου 2021.

Η ΠΤΩΣΗ των τιμών του φυσικού αερίου για σχεδόν δύο χρόνια έχει δημιουργήσει και πάλι μια κατάσταση «ύπνωσης» στην Ευρώπη. Όπως κατά την κρίση όλοι θεωρούσαν πως οι τιμές θα συνεχίσουν να ανεβαίνουν για πολλά χρόνια απλώς επειδή αυτό είχαν συνθίσει, έτσι και τώρα η συνεχής πτώση έχει οδηγήσει στον εφησυχασμό ότι «οι τιμές είναι για κάτω».

ΑΝΘΕΛΟΥΜΕ να βλέπουμε όμως τα πράγματα υπό το πρίσμα των δομικών παραγόντων που επιηρεάζουν τις τιμές,

■ **Η Ε.Ε. είναι πλέον εξαρτημένη από τις εισαγωγές LNG από τις ΗΠΑ, παραμένοντας εξίσου ευάλωτη με όσο βρισκόταν υπό τη ρωσική ενεργειακή εξάρτηση.**

τότε θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τα παρακάτω δεδομένα:

Η μεγάλη τάση

1. Η πλέον ισχυρή τάση διαμόρφωσης των ενεργειακών τιμών σε μεσομακροπρόθεσμο επίπεδο αφορά τις εκτιμήσεις για την παγκόσμια ανάπτυξη. Όσο τα θεμελιώδη μακροοικονομικά δεδομένα αφήνουν ενδείξεις ότι η παγκόσμια ανάπτυξη δεν μπορεί να βρει τον βηματισμό της, οι εκτιμήσεις για τη ζήτηση ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο θα παραπέμψουν σε ασθενή ζήτηση, κρατώντας τις τιμές ενέργειας σε χαμηλά επίπεδα.
2. Η ισχυρή αυτή τάση κουκουλώνει, για όσο διαρκεί, τις αδυναμίες και τρωτότητες τις οποίες έχει φορτωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την ενεργειακή κρίση του 2021-2022, οι οποίες επί ουδέν δεν έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όλα αυτά τα χρόνια.
3. Ειδικά όσον αφορά το φυσικό αέριο, η Ευρωπαϊκή Ένωση, που τώρα είναι εξαρτημένη από τις εισαγωγές LNG, παραμένει εξίσου ευάλωτη με όσο βρισκόταν υπό τη ρωσική ενεργειακή εξάρτηση.
4. Οι παραπάνω διαπιστώσεις σημαίνουν ότι όποτε εξασθενήσει η αρνητική

Μεσοπρόθεσμη ανακοπή της πτωτικής τάσης στις τιμές ενέργειας;

Όπως κατά την κρίση του 2021 όλοι θεωρούσαν πως οι τιμές ενέργειας θα συνεχίσουν να ανεβαίνουν για πολλά χρόνια, έτσι και τώρα η συνεχής πτώση των τιμών φυσικού αερίου έχει οδηγήσει σε μια κατάσταση εφησυχασμού και «ύπνωσης» στην Ευρώπη.

κπ επίδραση που ασκεί η κακεκτικτή παγκόσμια ανάπτυξη στις ενεργειακές τιμές, η Ε.Ε. κινδυνεύει και πάλι με απότομες αυξήσεις στις τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού.

5. «Ανακούφιση», αν θα μπορούσε κανείς να τη χαρακτηρίσει ως τέτοια, θα πρέπει να μας δίνει η διαπίστωση πως η παγκόσμια οικονομία παρουσιάζει αυτή τη στιγμή όλες τις ενδείξεις μιας παρατεταμένης ύφεσης.

Οι βραχυπρόθεσμες αναταράξεις

1. Πέρα από τη μεγάλη αυτή τάση όμως σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, δύνανται να εμφανίζονται συνθήκες οι οποίες μπορούν να διαταράξουν τη νηνεμία στις ενεργειακές τιμές της Ευρώπης και οι οποίες συνδέονται με ανησυχίες στον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς.

2. Μια από αυτές τις συνθήκες συνδέεται με τις πολιτικές εξελίξεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και την εκλογή νέου προέδρου τον Νοέμβριο του 2024. Ενώ ο Ντόναλντ Τραμπ είναι καταφανώς υπέρ της αδιάλειπτης εξόρυξης υδρογονανθράκων (κάτι που ίσως θα συνέφερε την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προμήθεια φθηνού αμερικανικού LNG), εν τούτοις δεν έχει κρύψει τις προθέσεις του να χρησιμοποιήσει τις εξαγωγές φυσικού αερίου ως όπλο άσκησης πιέσεων στους εισαγωγείς των αμερικανικών εξαγωγών.
3. Την πρώτη φορά που ο Τραμπ ήταν πρόεδρος των ΗΠΑ η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν εξαρτιόταν από τις αμερικανικές εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Αν όμως τώρα εκλεγεί ξανά πρόεδρος, θα έχει στα χέρια του ένα

τρομακτικό εργαλείο αν επιλέξει να πιέσει την Ευρώπη σε κάποιο θέμα.

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εμπλακεί και παλαιότερα σε εμπορικούς «πολέμους» με τις ΗΠΑ, είτε αυτό αφορούσε τις εισαγωγές γενετικά τροποποιημένων τροφίμων από την ΗΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή τους εισαγωγικούς δασμούς των ΗΠΑ επί καλυβουργικών προϊόντων από την Ε.Ε. Πλέον, όμως, θα είναι η πρώτη φορά που η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ένας από τους δύο μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους στον κόσμο, είναι τόσο εξαρτημένη ενεργειακά από τον ανταγωνιστή της, και μάλιστα χωρίς να διαθέτει κάποια εναλλακτική επιλογή για τη βραχυπρόθεσμη κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών.

5. Μια τόσο μεγάλη εξάρτηση θα έβαζε σε πειρασμό ακόμα και τον πιο καλοπροαίρετο γέγντ. Και αν ο πρόεδρος Μπάιντεν έχει δείξει μέχρι στιγμής αυτοσυγκράτηση σε αυτό το θέμα, νομίζω κανείς δεν περιμένει κάτι αντίστοιχο από μια νέα προεδρία Τραμπ.

6. Το πλέον σημαντικό όμως είναι ότι δεν χρειάζεται να περιμένουμε τα αποτελέσματα των αμερικανικών εκλογών. Και μόνο η ύπαρξη της πιθανότητας

■ **Και μόνο η ύπαρξη της πιθανότητας να εργαλειοποιηθεί η ενέργεια από τον Τραμπ είναι ικανή να αρχίσει να ωθεί τις τιμές του φυσικού αερίου ανοδικά.**

να εργαλειοποιηθεί η ενέργεια από τον Τραμπ είναι ικανή να αρχίσει να ωθεί τις τιμές του φυσικού αερίου ανοδικά όσο θα πλησιάζουμε προς τις αμερικανικές εκλογές.

7. Τέλος, θα πρέπει να επιστημονούμε ότι εκλογικές εξελίξεις θα έχουμε και στην Ευρωπαϊκή Ένωση το φετινό καλοκαίρι, με τη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλαμβάνει καθήκοντα τον Δεκέμβριο του 2024. Εάν η νέα Επιτροπή αποτύχει να δείξει ότι έμαθε από τα διδάγματα της κρίσης για την ισορροπία μεταξύ ενεργειακής ασφάλειας και ενεργειακής μετάβασης, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξακολουθήσει να είναι έρμαιο της τύχης και των επιλογών άλλων διεθνών δρώντων για το ενεργειακό της μέλλον, κάτι που αναμφισβήτητα οδηγεί σε ανησυχίες για την ασφάλεια εφοδιασμού και σε άνοδο των τιμών.

ΕΝΩ λοιπόν η μεγάλη τάση παραπέμπει γενικά σε χαμηλές «σχετικά» τιμές, θα είναι καλό για τους εταίρους μήνες να είμαστε επιφυλακτικοί για το αν οι ενεργειακές τιμές θα συνεχίσουν καθοδικά καθώς, ειδικά για το φυσικό αέριο, δείχνει πιθανό να σταθεροποιηθούμε στα τρέχοντα ή και υψηλότερα επίπεδα.

23
€/MWh
η τιμή του φυσικού αερίου στο χρηματιστήριο ενέργειας της Ολλανδίας στα τέλη Φεβρουαρίου 2024, εναντι 340 ευρώ τον Αυγούστο του 2022.